

LA REBOTIGA

Set relats a l'entorn de la música

A mig camí entre les memòries i l'assaig artístic, aquest llibre recull set relats autobiogràfics autònoms però vinculats entre ells i amb la música com a fil conductor. Jordi Lara, periodista, creador d'espectacles i gran difusor de la música, la dansa i la videodansa, convida el lector a endinsar-se en un món insòlit transitat per personatges singulars, com ara "nàufrags felços" i rars celebritats de la música catalana, entre ells Juli Garreta o Ricard Viladesau.

Una màquina d'espavilar ocells de nit. Jordi Lara. Edicions de 1984. 273 pàgines. 18 euros

Catalunya com un trencaclosques

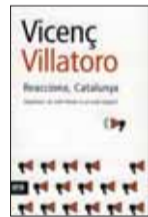
Com si d'un trencaclosques es tractés, l'editor francès de pares catalans Llibert Tarragó construeix una visió personal de Catalunya i del "fet català" encaixant diverses peces que abasten des del paisatge, els costums, la història o la llengua. El llibre, una barreja de narració i notes de viatges, és per a Tarragó un retrobament amb les seves arrels familiars. A través de la seva editorial Tinta Blava, Tarragó difon a França la literatura catalana amb la traducció d'autors com Mercè Rodoreda o Joan Sales.

El puzzle català. Llibert Tarragó. Traducció de Teresa Artigas. La Magrana. 238 pàgines. 19 euros

L'obra del jove Apel·les Mestres

El filòleg Joan Armangué analitza en aquest llibre com, després de les primeres incursions literàries de joventut, el poeta Apel·les Mestres va anar consolidant un estil propi, deixant enlloc les influències del romanticisme becquerià i abraçant amb força el naturalisme. Armangué explica com la revista *L'Avenç* va ser, en la seva primera etapa, el canal a través del qual Mestres difondria la nova estètica naturalista.

L'obra primerenca d'Apel·les Mestres (1872-1886). Joan Armangué. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. 156 pàgines. 12 euros

El pes de Catalunya i el catalanisme

És Zapatero un mal menor o un mal negoci per a Catalunya? És una qüestió que planteja l'escriptor i periodista Vicenç Villatoro en aquest llibre, aparegut en plena campanya electoral. L'autor demana a l'electorat catalanista que rebutgi una tendència que redibuixa el mapa d'Espanya i de la política espanyola en què Catalunya i el catalanisme tenen menys pes.

Reacciona, Catalunya. Vicenç Villatoro. Ara Llibres. 127 pàgines. 14 euros

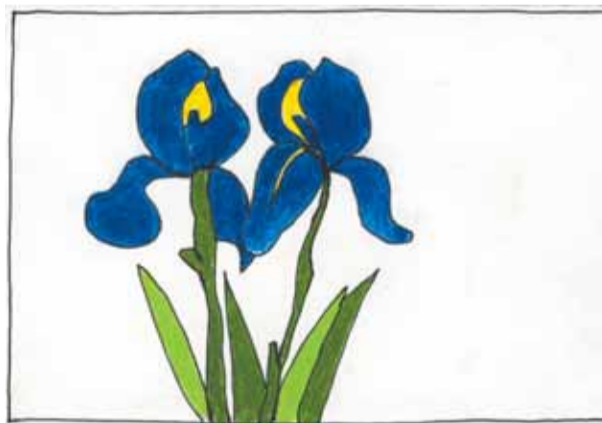
COLLS I PUNYS

Els iris

NARCÍS COMADIRA

Ja és ben estranya la flor dels iris, aquest rar ocell blau porprat que sorgeix al cap d'una tija gruixuda i sucosa, voltada de fulles com ganivets. N'he collit, de silvestres, que són els que m'agraden, entre la pinassa, en un bosquet intranscendent, o bé en algun marge, entre herba grassa, potser davant del teló, perfumat de mel, d'un arc florit. Són més compactes i rabassuts que no pas els de jardí i fan olor de nen malalt, com vaig escriure fa anys en un poema. Volia dir, llavors, que la seva olor és dolcenca, tènue, una mica lletosa, amb una ombra de llimona. És una olor que suscita melangia, una olor de primavera insegura.

És una flor decorativa, per la seva estructura, per la forma dels seus pètals, arrodonits, com una llengua, amb la llepissada de groc que se li endinsa a la gola, i pel seu color, que tan bé lliga amb el verd de les fulles. Els modernistes els veneraven, perquè, florals com

eren, es prestaven molt a fer sanefes estilitzades i a il·lustracions decadents. Pàmpols d'opalina amb iris esquematitzats. Noies amb túniques blanques, vagant per camps d'iris, a la llum de la lluna. Els japonesos sabien donar-ne la imatge exacta amb un cop de pinzell. És una flor molt carregada literàriament i pictòricament, una flor suggestiva que, a més, a les nostres contrades, en què la Setmana Santa encara té un pes, com a mínim cultural, s'investeix amb la gravetat d'una aura penitencial.

Els parlo dels iris, a part que ja en comença a ser

La mort de Harry Potter?

PEP MOLIST

Harry Potter i les relíquies de la mort

J. K. Rowling (Trad. Xavier Pàmies)

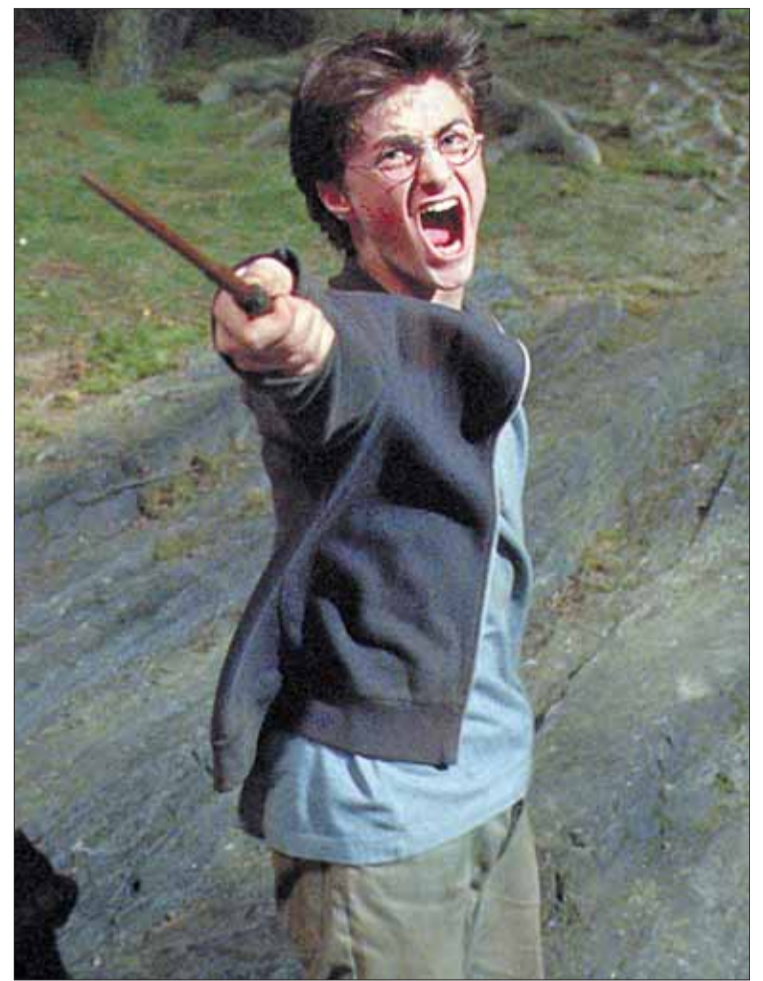
Empúries

736 pàgines. 22 euros

Deu anys després del primer volum de Harry Potter, i de quasi quatre mil pàgines de lectura, arribem al final de la saga, amb un interès lector que ha anat a més amb la publicació de cada nou volum, i especialment amb la del setè, que hauria de contenir la resposta a totes les preguntes suscitades. En aquest cas, el lector es trobarà amb un dels millors llibres de la sèrie, encara que el més diferent i el més adult, amb un alt nivell d'exigència lectora. Si alguna decepció abriga al lector fidel és que el camí es clouguí.

Els esforços esmerçats per l'autora en l'anterior volum anaven dirigits a bastir el combat final entre els dos protagonistes, per tal que en el darrer hi arribessin i l'encarassin en solitud, despullats de qualsevol ajuda externa. Al llarg de la setena entrega, però, les forces es mesuren d'una manera més aviat psicològica. Els grups afins a Potter —"a les teves espatlles carregues les esperances de tot el món dels mags"— estan cada vegada més contra les cordes, acorralades per un nou règim maligne, comandat per Voldemort, al món de la màgia i a l'escola de Hogwarts, que practica la mentida informativa i la neteja ètnica, tan comunes al nostre món de *muggles*, i que considera Potter com a l'indesitjable número u.

El volum se sustenta sobre una faula relacionada amb les relíquies de la mort (tres objectes que, junts, permeten derrotar-la a qui els posseeix), la verdadera protagonista del volum. Tot acaba girant al voltant de la mort, i allò important és com cadascun dels dos protagonistes afronta la trobada final. Absolutament al marge d'aquesta bipolarització de forces queden els sentiments i actituds pròpies dels adolescents, presents en les darreres històries, i els típics cursos i rutines escolars de tots els volums anteriors. L'escola de Hogwarts només apareixerà al final, com a marc ineludible per a l'espectacu-

Fotograma de la pel·lícula *Harry Potter i el presoner d'Azkaban*

lar desenllaç de la sèrie. En aquest volum, tornem a assaborir la mestria cada vegada més precisa de J. K. Rowling, la forma com sap engrapar el lector i mantenir la seva atenció durant innombrables pàgines, amb un ritme intens que orna amb sorpreses constants, i amb una enorme facilitat per moure's còmodament pel ric univers que ha creat i potenciat a base de pàgines i volums.

El final tan esperat és esplèndid. L'autora aconsegueix lligar tots els fils, tancar totes les portes, justificar les raons, fets i actituds dels personatges, i satisfer els partidaris de diversos finals possibles. Molts dels enginyosos estris màgics amb què ha anat enriquint l'univers màgic li permeten anar endavant i enlloc en el temps, visitar el territori dels morts i tantes altres coses, per cloure la saga d'una forma impecable. I deixar Harry Potter —mort o viu? Heus aquí la prin-

cipal qüestió que acaba cercant el lector— com un heroi de totes totes, gairebé com un profeta: "Harry Potter continua sent un símbol de tot allò perquè lluitem: el triomf del bé, el poder de la innocència, la necessitat de continuar resistint".

Si alguna cosa mor amb la cloenda de la saga Harry Potter és aquella expectativa creada amb l'espera i l'arribada de cada nou volum, i aquell seguit de sorpreses en els hàbits lectors que tant han satisfet i bocabadat als mediadors. Ara, la incògnita rau en saber si la febre *potteriana* es clourà amb la publicació d'aquest darrer exemplar, o bé si l'enorme estol de lectors anirà augmentat per convertir l'obra en un clàssic. Allò que entre d'altres coses Harry Potter ha aconseguit —torpedinar els prejudicis lectors i crear innombrables lectors—, ningú abans ho havia aconseguit amb tanta força i tanta màgia.

temps, perquè he rebut un llibret deliciós que es titula precisament *Iris de Pascua*. Es tracta d'una publicació feta amb motiu de l'exposició *Joan Hernández Pijuan. La distancia del dibujo*, que se celebra actualment al Museo de Arte Abstracto Español de Cuenca i que, després, passarà al Museu d'Art Espanyol Contemporani de Palma. L'exposició està dedicada a l'obra sobre paper del pintor.

Cada any, quan venia Setmana Santa, Joan Hernández Pijuan es traslladava a la casa familiar de Folquer i allà, des del 1994, com en una mena de ritual, collia i dibuixava i pintava iris. Elvira Maluquer, al pròleg del llibre, ho explica. Els primers anys, els dibuixava amb llapis. Després va venir la taca amb el pinzell, amb aquell seu blau característic. És una llarga sèrie feta durant anys, amb aquella veritat que brolla espontàniament quan es dibuixa del natural i amb aquella lenta maduració que, durant l'any, en els mesos sense iris, les formes fan a l'interior de l'artista, i que condiciona la mirada de l'any vinent. De la línia primerenca, comprensiva, que ajuda a entendre com és la flor, a la taca esplendorosa en què la flor es manifesta ja compresa. I aquesta taca també evoluciona amb els anys, passa d'una flor en solitari a un grup de flors, de composició més barroca, per tornar a l'iris únic, que acaba sent l'iris absolut: *from the center of my life camel a great fountain, deep blue shadows on azure seawater*. (Louise Glück, "The wild iris").